

Sygn. akt IV U 357/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

8 marca 2024 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 marca 2024 roku w Sieradzu

odwołania B. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w Ł.

z 6 lipca 2023 r. Nr (...)

w sprawie B. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w Ł.

o podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne

- zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że przy ustaleniu wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne za kolejne miesiące 2022 roku i na przyszłość ma wobec płatnika składek, będącego komornikiem sądowym, zastosowanie dyspozycja art. 79 ust. 1 w związku z art. 81 ust. 2 za ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych a zatem podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne stanowi kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale roku poprzedniego włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. na rzecz B. R. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Sygn.akt IV U 357/23

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. decyzją, wydaną w dniu 6 lipca 2023r. za nr 66/23 na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 ze zm.) w zw. z art. 81 ust. 2, 2b-2d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.) stwierdził, że B. R. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą ma obowiązek opłacać składkę na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku:

- rocznej podstawy wymiaru składki - jako dochód z działalności gospodarczej ustalony zgodnie z art. 81 ust.2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- miesięcznej podstawy wymiaru składki – dochód z działalności gospodarczej uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który opłacana jest składka, ustalony zgodnie z art. 81 ust.2c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony pismem z dnia 22.05.2023r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o wydanie decyzji dotyczącej wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Zaznaczono, iż z analizy dokumentów rozliczeniowych, dotyczących wykazywania i rozliczania składki na ubezpieczenie zdrowotne wynika, iż płatnik z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od stycznia 2022r. do listopada 2022r. wykazał w dokumentach rozliczeniowych podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne w pozycji zasady ogólne - podatek liniowy, natomiast od grudnia 2022r. wskazał w dokumentach rozliczeniowych podstawę wymiaru składki na ubezpieczeniu zdrowotne w pozycji bez formy opodatkowania. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż przepisem determinującym zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne i ich wysokość w stosunku do komorników sądowych jest art. 33 ust.3 ustawy o komornikach sądowych stanowiący, iż do komornika stosuje się przepisy ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2647, z późn. zm.), ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1230) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2561, z późn. zm.), dotyczące osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą. Zdaniem organu uregulowanie to oznacza, iż w odniesieniu do komorników sądowych stosuje się wprost przepisy wskazanych tam ustaw regulujących zasady ustalania wysokości składek, jakie zostały określone dla osób, prowadzących działalność gospodarczą, przy czym nie jest istotne, iż komornicy sądowi nie są osobami prowadzącymi działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców. Podniesiono, iż argumentacja dotycząca istoty działalności komorników i charakteru prawnego tej działalności nie ma znaczenia dla określenia statusu komornika na gruncie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Komornik sądowy, mimo że nie jest przedsiębiorcą, to dla celów ubezpieczeń społecznych jak i ubezpieczenia zdrowotnego został zrównany pod względem tak obowiązków jak i uprawnień z osobami, które prowadzą działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców. Organ rentowy zwrócił uwagę, iż od 1 stycznia 2022r. zostały zróżnicowane zasady ustalania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą a jednocześnie brzmienie art. 33 ust.3 ustawy o komornikach sądowych nie zostało zmienione. Nie wprowadzono przy tym odrębnych przepisów, określających zasady ustalania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne dla komorników co oznacza, iż ustawodawca świadomie utrzymał stosowanie do komorników znowelizowanych przepisów, które obowiązują osoby prowadzące działalność gospodarczą.

Organ zaznaczył, że w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą, wysokość podstawy została ściśle powiązana z formą opodatkowania oraz wysokością uzyskiwanych dochodów z działalności gospodarczej (art. 81 ust.2, 2b-2d ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Zatem w związku z brzmieniem art. 33 ust. 3 ustawy o komornikach sądowych powiązanie z formą opodatkowania oraz wysokością uzyskiwanych dochodów /przychodów ma zastosowanie także w przypadku komorników sądowych. Odwołując się do przepisów ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, określających podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne podmiotów, opodatkowujących przychody z działalności gospodarczej na zasadach ogólnych organ podkreślił, iż przychody komorników w myśl art. 33 ust. 3 ustawy o komornikach sądowych dla celów podatkowych traktowane są jako przychody z działalności gospodarczej a tym samym przepisy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w zakresie, w jakim odwołują się do osób, o których mowa w art. 8 ust.6 pkt 1 ustawy systemowej, winny mieć zastosowanie również do komorników sądowych.

Odwołanie od decyzji organu rentowego wniósł B. R.. Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność stanowi od lutego 2022r. i nadal winna być ustalana w oparciu o kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego włącznie z wypłatami z zysku,

ogłaszanego przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski; tj. przy zastosowaniu dyspozycji art. 79 ust.1 w zw. z art. 81 ust.2 za ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zdaniem odwołującego, określony w zaskarżonej decyzji sposób ustalenia i określenia podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne jest nieprawidłowy, bowiem pomija faktyczny charakter, pozycję i funkcję zadań, realizowanych przez płatnika składek jako komornika sądowego. Odwołujący odwołał się przy tym do stanowiska, wyrażonego przez Krajową Radę Komorniczą w analizie prawnej dot. sposobu określania składki na ubezpieczenie zdrowotne komornika sądowego w świetle przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z uwzględnieniem stosowania art. 81 ust.2za ww. ustawy przy określeniu wysokości składki zdrowotnej.

Odwołanie poparł pełnomocnik procesowy odwołującego, wnosząc o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania z argumentacją jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, wnosząc o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek B. R., będący Komornikiem Sądowym, w dniu 24 maja 2023 r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z pismem zawierającym stanowisko w sprawie oraz wnioski o wydanie decyzji. Zdaniem płatnika, przy ustaleniu wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne za kolejne miesiące 2022r. i dalej w jego sytuacji prawnej winna mieć zastosowanie dyspozycja art. 79 ust.1 w zw. z art. 81 ust.2za ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Płatnik na uzasadnienie zajętego stanowiska przytoczył argumentację, przedstawioną w analizie prawnej Krajowej Rady Komorniczej dot. sposobu określania składki na ubezpieczenie zdrowotne komornika sądowego w świetle przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z uwzględnieniem stosowania art. 81 ust.2 za ww. ustawy przy określeniu wysokości składki zdrowotnej.

W odpowiedzi na wezwanie organu rentowego do podania stosowanej przez płatnika formy opodatkowania dla celów opłacania podatku dochodowego od osób fizycznych od dochodów, uzyskanych jako komornik sądowy, płatnik w piśmie złożonym 21.06.2023r. poinformował, iż rozlicza dochody uzyskane z prowadzonej przez niego kancelarii komorniczej wg. stawki liniowej 19%.

Pismem z dnia 22.06.2023r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w Ł. zawiadomił B. R. o zakończeniu postępowania, zaś w dniu 06.07.2023r. wydał zaskarżoną decyzję.

(stanowisko płatnika wraz z wnioskiem o wydanie decyzji, wezwanie organu i odpowiedź płatnika, zawiadomienie o zakończeniu postępowania, decyzja z dnia 06.07.2023r. w aktach ZUS)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle bezspornego stanu faktycznego, sprowadzającego się do ustalenia, iż B. R. podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu jako komornik sądowy a podstawa wymiaru składek na to ubezpieczenie od 2022 r. była określona wg zasad, określonych w art. 81 ust.2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.2022.2561 t.j.), spór dotyczył ustalenia, czy dotychczasowy sposób określania podstawy wymiaru składki zdrowotnej dla płatnika jest prawidłowy, czy też winien być określony zgodnie z art. 81 ust.2za ww. ustawy. Powołany przepis stanowi, iż podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pozostałych osób prowadzących działalność pozarolniczą wymienionych w art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, innych niż wskazane w ust. 2, 2e, 2z i 2zaa, stanowi kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym

Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku kalendarzowego. Analizując kwestię, związaną z podstawami zastosowania zawartego w powołanym przepisie uregulowania wobec komorników sądowych jako płatników składek należy wyjść od przedstawienia przepisów, określających status komorników sądowych. I tak stosownie do 33 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U.2023.1691 t.j.), komornik nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów regulujących podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej (ust.1), nie może on prowadzić działalności gospodarczej (ust.2), zaś stosownie do ust.3 do komornika stosuje się przepisy ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128 z późn. zm.), przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.) oraz przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.), dotyczące osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.

W świetle powołanego przepisu ustawy o komornikach sądowych komornicy nie są przedsiębiorcami w rozumieniu przepisów regulujących podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej oraz nie mogą prowadzić działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U.2023.221 t.j.), przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Zgodnie zaś z art. 3 ww. ustawy, działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Choć działalność komornika spełnia w zasadzie ustawowe definicje zarówno przedsiębiorcy, jak i działalności gospodarczej, bowiem komornik jest osobą fizyczną, która prowadzi zorganizowaną działalność (w ramach utworzonej przez niego kancelarii), a także ta działalność jest działalnością zarobkową (zarobki są zaś uzależnione od aktywności i efektywności danego komornika) wykonywaną we własnym imieniu (w odróżnieniu od pracownika, który wykonuje czynności w imieniu osoby, która go zatrudniła), a także wykonywaną w sposób ciągły, to jednak nie można pominąć, iż według cyt. art. 33 ustawy o komornikach sądowych komornik nie jest jednak przedsiębiorcą i nie może prowadzić działalności gospodarczej. Tego rodzaju usytuowanie komornika sądowego w aspekcie przepisów, regulujących jego status, ma przede wszystkim rozwiązać wątpliwości odnośnie charakteru pracy komornika jako funkcjonariusza publicznego w ramach struktur państwa, a także wskazać na ograniczenia z tego wynikające, analogiczne do tych, które posiada sędzia w prowadzeniu działalności gospodarczej. Przyjmując takie rozwiązanie prawne ustawodawca rozstrzygnął dylemat, czy komornik jest bardziej przedsiębiorcą, czy funkcjonariuszem publicznym, na rzecz tej drugiej opcji (por. Simbierowicz Maciej (red.), Świtkowski Marcin (red.), Komentarz do ustawy o komornikach sądowych, [w:] Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz, wyd. III Opublikowano: LEX/el. 2023). Jednocześnie należy mieć na względzie, iż odesłanie w art. 33 ust.3 ustawy o komornikach sądowych do przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, dotyczących osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą nie jest równoznaczne ze zmianą charakteru prawnego komornika sądowego jako ubezpieczonego. Także przyjęcie przez ustawodawcę form opodatkowania komorników sądowych, tak jak osób prowadzących działalność gospodarczą, nie oznacza, iż następuje zmiana charakteru tego podmiotu, gdyż sposób opodatkowania przychodów w ustawie podatkowej nie kreuje bowiem samodzielnie ani podstawy działania danego podmiotu, ani jego charakteru czy tytułu ubezpieczenia. Sąd Okręgowy podziela w pełni stanowisko Sądu Apelacyjnego w Łodzi, wyrażone w wyroku z dnia 28 września 2023 r. III AUa 230/23, iż komornicy nie mieszczą się w dyspozycji art. 81 ust. 2 ustawy z 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, nie są bowiem przedsiębiorcami w rozumieniu przepisów ustawy z 2018 r. prawo przedsiębiorców, ani nie należą do żadnej z grup określonych w art. 8 ust. 6 punkt 1,3,4,5 u.s.u.s. Nie wykonują także wolnego zawodu. Jedynie z punktu widzenia istnienia tytułu ubezpieczenia komornicy sądowi traktowani są jako osoby prowadzące działalność pozarolniczą. Komornicy nie są objęci dyspozycją art. 81 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2561 z późn. zm.), a zatem do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne komorników winien mieć zastosowanie art. 81 ust. 2za, normujący podstawę wymiaru składek na to ubezpieczenie „pozostałych osób prowadzących działalność pozarolniczą wymienionych w art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, innych niż wskazane w ust. 2, 2e, 2z i

2zaa” przywołanego art. 81 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Tym samym odwołanie od zaskarżonej decyzji z dnia 6 lipca 2023r. Sąd Okręgowy uznał za uzasadnione, orzekając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. jak w pkt 1 wyroku. Na podstawie art. 98 k.p.c. orzeczono o kosztach postępowania, należnych odwołującemu się, ustalając koszty zastępstwa procesowego na podstawie § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 800 ze zm.).